TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workmen's Publishing Society.

Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office.
Phone: Office 365, Editorial Dep't 832
Post Office Address:
TOVERI, Box 99, Astoria, Ore.

EDITORIAL STAFF
Elis Sulkanen, Managing Editor, Sulo Syvänen, Alex Sevo, Toivo A. Johnson, A. N. Koskela.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Miljoonanmarkan juttu

S. S. Järjestön keskuudessa ilmenneen riitakysymyksen, joka koski marxilaisen ja opportunistisen maailmankatsomuksen jyrkkää eroa, käänsi opportunistista suuntaa palveleva Raivaaja tahallaan, vilpillisissä tarkotuksissa vain muotokysymykseksi. Tarkotuksena sillä oli se, että siten joukot eivät tulisikaan huomaamaan sen opportunistista kantaa, vaan uskoisivat senkin olevan marxilaisella pohjalla ja että ristiriita olisi syntynyt vain joistakin vähempiarvoisista muotokysymyksistä, eikä asiain todellisesta sisällöstä.

Niinpä Raivaaja kaiken aikaa on selitellyt vain muotoasioita, vilkutellen periaatekysymysten asemasta joukoille pyhäinkuvaa Sosialistipuolueen muodossa. — Muotoasioihin tarttuessaan Raivaajalla oli myös tarkotuksena kiihottaa joukkojen pelkkiä vaistoja ja siten vaistojen mutta ei asioiden perusteella saada itselleen kannatusta.

Yhtenä suurimpana, tärkeimpänä vaistojen kiihottamis- ja joukkojen pettämisvälineenä Raivaaja käytti n. s. miljoonanmarkan juttua. Raivaaja varsin hyvin käsitti, mitenkä raha-asiat ovat kaikista arimpia kohtia joukkoliikkeessä, ja jos joukkojen keskuudessa saadaan horjutettua luottoa puoluetoimitsijoihin raha-asioissa, niin sen kautta horjutetaan koko järjestöä ja vaistojen kiihotuksen avulla paljon kannatusta kaikelle sille opportunistiselle politikalle, jota Raivaaja edusti.

Ryhtyessään käyttämään tätä rahajuttua päävalttinaan, Raivaajan toimitus ymmärsi, että tällaisen suuren summan siirtäminen valkoisen Suomen marxilaisille aineksille ei ollut niinkään helppo tehtävä, vaan että siihen sisältyi kaikenkaltaisia vaaroja joka taholla. Näiden vaarojen johdosta oli luonnollisesti varovaisuus tarpeen järjestön toimeenpanevan komitean taholta ja sen vuoksi se ei voinut tehdä rahastosta yksityiskohtaista selkoa ennen kuin juttu oli täydellisesti selvitetty Suomen työläisten kanssa. Ei myöskään voitu selittää niitä ohjeita ja toivomuksia, joita Suomen toverit siitä antoivat. Sehän luonnollisesti oli tehtävä vasta sitte kun asia oli loppuunsuoritettu.

Jokainen, joka ymmärtää järjestettyä joukkoliikettä ja sen toimitsijoiden tehtäviä, käsitti tämän. Ja sen käsitti Raivaajan toimituskin, mutta se myös käsitti, että kaikesta tästä huolimatta jutulla oli mainio tilaisuus pelata joukkojen vaistoilla omien tarkotusperiensä puolesta. Niinpä Raivaaja jatkuvasti alkoikin kylvää epäluuloa, kiihotti joukkojen vaistoja, herätti epäluottamusta järjestön toimeenpanevaa komiteaa vastaan, painaen sille kavaltajan ja rosvon leiman. Kiihottamalla täten vaistot ja saaden epäluuloja aikaan, käytti Raivaaja täten syntynyttä tilaisuutta saattaakseen järjestön riidan pääkysymyksen, periaatteen, samanlaiseen valoon sikäli kuin vasemmistolaiset olivat kysymyksessä. Vaistoihin vetoamisen kautta yritettiin saada joukot samalla nielasemaan Raivaajan opportunismin. Tässä Raivaaja osaksi on onnistunut. Tietenkin juuri itäpiirissä. Siellähän on vielä ollut huomattava joukko, joka tietämättään on joutunut palvelemaan Raivaajan opportunistista kantaa.

Nyt miljoonanmarkan juttu on lopullisesti ratkaistu. Se osotti asian ratkenneen juuri joukkojen määräämällä tavalla. Miljoona markkaa on nyt Suomen työväestön käsissä, palvellen sitä Amerikan suomalaisen työväestön määräämällä tavalla Suomen Sosialistisen Työväenpuolueen kautta.

Raivaajan katalat salaviittailut ovat siis osottautuneet täydellisesti perättömiksi. Paljon turmiota ehti Raivaajan epärehellinen, katala peli aikaansaada. Mutta varmstikin juttu on synnyttävä idässäkin vastavaikutuksensa siten, että Raivaajan koko katala annos on kimpoava sitä itseään vastaan. Olemme varmat siitä, että idässä olevat rehelliset työläisainekset, jotka joutuivat Raivaajan vilpillisyyden kautta harhaanjohdetuiksi, ovat siksi rehellisiä, että he toisenkin kerran miettivät asioita, eikä enää muotoja, että ne oppivat huomaamaan Raivaajan opportunistisen kannan eroavaisuuden marxilaisuudesta ja sen johdosta antavat Raivaajan nykyiselle toimitusjohdolle asianmukaisen tuomion. Tätä me odotamme idän työläisjoukoilta. Heidän tähänastisilta "valistajiltaan" — "raivaajalaisilta — emme odota minkäänlaista kannanmuutosta siitä huolimatta vaikka heidän päävalttinsa on osotettu vääräksi valtiksi, vaan tiedämme heidän johdonmukaisesti tulevan jatkamaan vilppi- ja petospolitiikkaansa vaikkakin taas uusissa muodoissa, uusien asioiden yhteydessä. Sekin kyllä tulee taas aikoinaan paljastumaan samanlaiseksi kuin miljoonanmarkankin valheet, mutta etteivät joukot uudelleen joutuisi kulkemaan vilpillisyyden ja väärien valttien perässä, toivomme joukkojen alkavan yhä laajemmassa määrässä ajattelemaan ja käsittämään, että kysymyksessä ei ole Raivaajan esittämät muotoseikat, vaan asiat, koskekoon ne sosialistipuoluetta tai mitä hyvänsä. Sen vuoksi, irti opportunismista, pikkuporvarillisesta maailmankatsomuksesta.

TYÖVÄENVALLAN ELINTARVEVAIKEUDET

Oman valtansa ensi aikoina ei työväki vielä saa aineellista elinehtojaan paranemaan.— Sellaiseen tulokseen on tutkimuksissaan tullut prof. Varga, Unkarin neuvostovallan Talousneuvoston puheenjohtaja. Maatalouden työväki kyllä voi saada ravinnonlisää, mutta kaupungeissa on vaikeuksia. Unkarissa, jossa suurtilain pakkaluovuttaminen tuotti työväenvallan käsiin 40—50 pros. maaperästä, ja parasta maata, oli elintarvekysymys jo puoliksi ratkaistu. Jotenkin rauhallisesti saatettiin odottaa, kuinka talonpojat alkaisivat suhtautua.

Venäjälläkin on todettu, että yhteiskunnallisten suurtilain varassa tuntee työväenvalta olevansa turvattu. Siis sikäli kuin saadaan maataloustuotannon painopiste siirtymään suurtiloille, lakkaa talonpoikain monopoli elintarpeitten tuottajina. Mutta alussa on työväki tuntuvasti niiden varassa ja on siis tärkeä keksiä sopiva tapa, jolla ne saadaan luovuttamaan ylijäämänsä.

Ensinnäkin on pidettävä voimassa sodan aikana järjestetty valtion viljamonopoli. Mutta tietenkin riippuu valtiovallan auktoriteetista, missä määrin talonpojat sille luovuttavat. Ja nehän voivat keksiä keinoja, piilottavat, eivät tuota j. n. e. Useissa maissa on talonpojat ärsytetty työväkeä vastaan eikä suurtalonpoikain ja valtaluokkain suhtumista paljoa muuta, esiintyykö työväehallitus muodollisesti parlamenttaarisena ammattiyhdistyshallituksena tai neuvostovaltana, kaikkea ne vastustavat, jos nämä yrittävät jonkunlaista sosialismia toteuttaa. Riippuu siis asianomaisen hallituksen politiikasta, mille puolelle keskitalonpojat menevät.

Työväen neuvostovallalla on käytettävissään seuraavat keinot, joita Varga arvioi:

1 Taloudellisia keinoja: a) Osto rahaa vastaan voi käydä siellä missä talonpojat eivät ole sodan aikana koonneet suuria paperirahakassoja. Unkarissa eivät ne enää niitä huolineet, kun ei niillä voinut ostaa. b) Maataloustuotteiden vaihtamista teollisuustavaralla koetettiin. Mutta työväenvallan alkuaikoina tarvitaan pienet varastot kipeästi kaupungeissa: kankaat, kengät, huonekalut, lasitavarat y.m. Mutta kyllä niitä vietiin maallekin. Talonpojille annettiin elintarpeita vastaan suolaa, petroolia, kankaita, kuvia, viikatteita, lapioita, ja oli aikomus kehittää edelleen sitä järjestelmää. Mutta kun siten suurtalonpojat saivat tavaraa ja köyhät jäivät ilman, loukkasi se näitä. Olisi pitänyt antaa niillekin rahalla, mutta ei ollut niin paljoa. Ja lisäksi vielä suurtalonpojat pitivät valtion ar viohintoja korkeina ja tuottivat tavaraa salakaupassa ulkomailta. — Tätä järjestelmää kyllä on koetettava kehittää, mutta toiselta puolen on muistettava, että ei mikään luokka ole niin vähän ulkopuolisen tavaran varassa kuin talonpojat. Heillä on asunto, puut, ja ruoka, voivat valmistaa vaatteensa, tehdä työtä väliaikaisesti yksinkertaisemmillakin keinoilla. Se antaa niille tilaisuuden eristäytyä kaupungista, jos ne ovat sitä vastaan. Mutta myös voivat ne työväkeä auttaa, vaatimatta heti täyttä korvausta, jos pitävät vallankumousta puolustettavana asiana, kuten ovat Venäjällä tehneet.

2. Suurtalonpojat kyllä ovat vastaan ja tekevät kiusaa, mutta työväen on autettava jaloilleen maaseudun työväki ja saatava puolelleen pientalonpojat. Ja kun sillä on *valtiovalta* käsissään, voi se pakottaa suurtalonpojat antamaan ylijäämästään ja tukea köyhiä.

a) Unkarissa poistetiin kruununverot. Prof. Varga pitää sitä virheenä. Eihän siitä paljoa rahaa olisi tullut, mutta talonpojat — sen sijaan että olisivat sen ottaneet lahjana vastaan, pitivät sitä neuvostohallituksen heikkouden merkkinä ja saivat yllykettä vastarinnalleen. Parempi olisi ollut verottaa tuntuvasti niitä, joilla oli rahaa, ja vaatia myös veroja luonnossa.

b) Pakko-otto arvotonta rahaa vastaan ei ole hyvä tapa, mutta jos rekvisioitaessa annetaan erikoisia todisteita, joilla jonkun ajan päästä alkaa saada teollisuustuotteita, voi se viedä tyydyttävään tulokseen. Väliaikaisesti täytyy kyllä käyttää pakko-ottoa, niin tekee jokainen maata polustava hallitus.

c) Jos suurtalonpojat ryhtyvät kapinaan tai muuhun vastarintaan. On ne katsottava menettäneen maansa ja annettava se tilattomien osuuskuntien viljeltäväksi, ehdolla että luovuttavat ylijäämän.

3. Maaseudun ja teollisuuden työväen kesken lujan liiton luominen on kuitenkin paras keino. Silloin maaseudun työväki edistää yhteisviljelystä eikä sul keudu erikoisasemaan. Sen herättämiseksi ja valistamiseksi on voimakkaasti toimittava, hankittava sille lehtiä, kirjallisuutta sekä muita kulttuurin antimia, niin että se todella tuntee saaneensa vallankumoukselta jotain: määräämisvaltaa neuvostojen kautta, maata viljelläkseen ja sivistysvälineitä Siten järjestyy sekin työväenvallan vaikeus.

SUOMEN PORVARIEN ITSENÄISYYDEN PERUSKIRJA

Joulukuun 6. päivänä vietti Suomen porvaristo "itsenäisyytensä" kolmivuotis-juhlaa. Kolme vuotta oli kulunut siitä hetkestä, kun Suomen porvarit kavalsivat isänmaansa Saksan junkkereille myöden sen yhdeksi renkaaksi saksalaiselle imperialismille. Kirjassaan "Vaiherikkailta vuosilta" tekee professori Hjelt laajasti ja verrattain avomielisesti selkoa noista itsenäisyyden konikaupoista, joiden tarkotuksena oli Suomen työväen vereen hukuttaminen. Se oli prof. Hjelt, joka teki virallisen kumarrusmatkan Saksan päämajassa marraskuun 26 p:nä, 1917, ja Svinhufvudin valtuuttamana hän esitti siellä oman kirjansa mukaan seuraaviin ponsiin päättyvän asiakirjan, joka nyt vasta on ensikerran julkaistu:

1) Suomi on saksalaisystävällinen ja on maailmansodan aikana palvellut keskusvaltoja, joskin vain vaatimattomalla tavalla.

2) Suomi tahtoo irtaantua ja se on välttämättä irrotettava Venäjästä ja muodostettava itsenäiseksi valtioksi, joka liittyy läheisesti Saksaan. Tämä voidaan saavuttaa ainoastaan Saksan taholta tulevan suoranaisen tai välillisen avustuksen nojalla.

3) Suomen erottaminen Venäjästä ja sen itsenäisyys on käsityksemme mukaan myöskin Saksalle tärkeätä, poliittisesti, taloudellisesti ja sivistyksellisesti. Suomi muodostaisi niin ollen pohjoisimman renkaan siinä valtioiden sarjassa, joka muodostaa Europassa suojamuurin itää vastaan.

4) Suomen erottamiseksi Venäjästä olisi toivottavinta, että saksalaisia joukkoja laskettaisiin maihin Suomessa ja se johtaisi suoraan päämäärään. Silloin tapahtuisi jo valmisteltu kansannousu ja suomalaiset toimisivat yhdessä saksalaisten kanssa.

5) Ellei joukkojen maihinlaskeminen Suomen rannikolla voisi sodan yleisen tilanteen vuoksi käydä päinsä, olisi Suomelle erittäin tärkeätä, että Ahvenanmaan saaret miehitettäisiin. Suomi kenties voisi sitten itse suorittaa muun. Ahvenanmaan miehittäminen saksalaisilla joukoilla tulisi ratkaisevasti vaikuttamaan Suomen ja Saksan myöhempiin suhteisiin. (Pykälän loppuosaa ei Hjelt julkaise. — Kuudennessa pykälässä pyydetään, että Saksa vaatisi Venäjää viemään pois joukkonsa Suomesta.)

7) Suomen eduskunnan taholta tapahtuva Suomen täydellisen itsenäisyyden julistaminen voi saada tarpeellisen voiman ja merkityksen ainoastaan, jos Saksa sen tunnustaa.

Tämän esityksen pohjalla syntyi virallinen sopimus, jossa pantiin suurta painoa sille, että Suomen puolesta saadaan aikaan itsenäisyysjulistus. Sopimuksen neljännessä pykälässä sanotaan: "Suomen täytyy olla siinä tilassa, että se kykenee selitystä tehostamaan. Tämä saavutetaan paraiden lujan järjestäytymisen ja miliisin kuntoon panoa tarkoittavain valmistelujen avulla". — Viidennessä kohdassa luvattiin: "Armeijan ylijohto tulee jatkamaan jo alotettua aseiden hankintaa y.m.s. ja lähettämään jo luvatun aselähetyksen jälkeen toisia. Lisäksi on suomalainen jääkäripataljoona kuljetettava Suomeen, osaksi pienimpinä ryhminä Ruotsin ja Hiidenmaan kautta."

Tälläinen on porvarien itsenäisyyspäivän teksti. Työläisille se puhui äärettömän paljon. Se kertoo kuinka porvaristo rikkoi samoja lakeja, joiden nojalla tuhansia veljiämme ja sisariamme omia luokka- ja kärsimystovereitamme tuhottiin porvarillisen Suomen itsenäisyyden "tehostamiseksi." Se kertoo, kuinka lyhytnäköinen porvaristo vieraan vallan kanssa teki kauppaa Suomen maakamarasta ja sen kansan riistooikeuksista ja näihin maanpetturisopimuksiin sitten yhtenä ketjuna kuului Suomen itsenäiseksi julistaminen jouluk. 6 päivänä. Se oli vain edellytys, jonka piti aukaista tie saksalaiselle imperialismille ja saattaa Suomi onnettomaksi militaristiseksi suojamuuriksi Venäjällä ensiksi noussutta kansan työtätekevien luokkien valtaa ja sosialismin vaikutusta vastaan.

Vieraille voimille antamiaan lupauksia seuraten, työntekijäin oikeuksia peljäten ja vihaten, on Suomen porvaristo tehostanut omaa itsenäisyyttään — mutta ei suinkaan Suomen kansan itsenäisyyttä, tavalla, joka vuosituhansia tulee historian lehdillä kauhistuttamaan jälkeen tulevia sukupolvia.

Suomen kansan rehellisen itsenäisyystaistelun parhaat miehet viruvat porvariston vihan uhreina vankiloissa vielä tänäkin päivänä, jolloin koko maailman porvariston täytyy nähdä, että sen suojamuurin laitto, jolla porvarillisen itsenäisen Suomen luominen alotettiin, ei ole kenellekään onnistunut, eikä tule onnistumaan.

Aikanaan ei Suomen kansa ymmärtänyt niitä juonia, mitkä kietoutuivat v. 1917 jouluk. 6 p:n päätösten ympärille.

Nyt se tuntee ne luissaan ja lihaksissaan ja uhriensa muistossa ja synkkänä katselee niitä väkivallan voimien paraadeja joita pakkomääräyksin toimeenpannaan porvarien itsenäisyyden muiston tehostamiseksi.

SAKSAN OSUUSKAUPPALIIKE 1919

Saksassa oli v. 1919 2,372 rekisteröityä osuuskauppaa ja arvioidaan kaikkien osuuskauppojen jäsenmäärän olevan n. 3,2 milj. Kulutusosuuskuntien Keskusliittoon kuului 1,132, niistä tietoja antaneita 1,088, mutta kuului näihin osuuskauppoihin n. 2,3 milj. jäsentä eli n. 72 pros. kaikkien osuuskauppojen koko jäsenmäärästä.

Tietoja antaneiden osuuskauppojen myynti oli 1,076 milj. Rmk., josta omaa tuotantoa 179 milj. Myyntipaikkoja oli 5,631 ja keskusvarastoja 249.

Saksan kulutusosuuskuntien Keskusliitto, johon kuuluu suurin osa Saksan osuuskaupoista, antaa jäsen-osuuskauppojensa tuotannollisesta toiminnasta ja henkilöluvusta seuraavia tietoja.

Saksan osuuskauppojen oman tuotannon myyntiarvo oli v. 1919 Rmk. 178,6 milj. eli 16,6 pros. koko myynnistä. Tuotanto on aikaisempina vuosina ollut suhteellisesti suurempi, edellisenäkin vuonna 22,4 pros. myynnistä. Tuotantopuolen henkilökuntaa on kaikkiaan 5,000 ja tulee tuotannon arvosta 35,000 Rmk. kutakin työläistä kohti ja 77 Rmk. jokaisen jäsenen osalle.

Myyntipuolen henkilökuntaa oli 1919 lähes 26,000, joista suurin osa eli 87 pros. oli naisia. Henkilökunta oli edellisestä vuodesta lisääntynyt 5,000:lla. Myyntimäärästä tulee myyntipuolen kunkin henkilön osalle 12,000 Rmk.

S. S. OSASTOILLE

Valitessanne virkailijoita alkavalle vuodelle muistakaa että kirjallisuuskomitea on jokaisessa osastossa kaikista toimikunnista tärkein. Valitkaa siis tähän tärkeimpään toimikuntaan tovereita joilla on sekä intoa että kykyä toimia työväenliikkeen eteen.

Useasti valitaan toimiin henkilöitä välittämättä lainkaan pystyvätkö he täyttämään sen toimen johonka he valitaan. Jos kirjallisuuskomiteaan valitaan tällä tavalla jäsenet, on varmaa, että semmoinen menettely rankaisee pian itsensä.

OSASTON TOIMINTA RAPPEUTUU

kaikkialla siellä missä eivät osaston nerokkaimmat lehtien ja kirjallisuuden levittäjät ole kirjallisuuskomiteassa.

Siispä tähän tärkeimpään toimeen siihen parhaiten kykenevät ja se merkitsee koko osastonne toiminnan elpymistä, sillä se on toimikunta joka levittää sosialistista valistusta. Se innostuttaa joukkoja. — LEVITYSOSASTO.

YHTEISKUNNALLISIA JA VALTIOLLISIA VIRTAUKSIA ULKOMAILLA

VENÄJÄN VALLANKUMOUKSEN VAIKUTUS KANSANVALISTUKSEEN

Loppuvedon tekeminen tuloksista on ennenaikaista pääasiallisesti kansalaissodan vaikuttamista syistä. Kolmena kansallissodan vuotena ovat kansanvalistuskomisariaatin voimat ja kykenevimmät osastot, kaikki maan parhaimmat luovat kyvyt ja koko taloudellinen elämä olleet valistustoiminnan alalta vedetyt sotilaallisiin ponnistuksiin. Lisäksi juuri kansanvalistuksen alalla on suoritettu perinpohjaisin vanhan hajottaminen. Tämä ja uuden luominen on tapahtunut vaikeissa olosuhteissa. Tässä samoin kuin taloudellisen elämän paran tamisessa on tullut nojautua etupäässä proletariaatin omiin mahtaviin voimiin.

Tieto ja tieteet oli kapitalistinen yhteiskunta varannut yksinomaan kouralliselle valtaapitäviä. Koko sivistys otti yleensä lähtökohdakseen sortaa enemmistöä vähemmistön hyväksi. Neuvostopolitiikkaa johtaa periaate, että tasa-arvoisten yhteiskunnassa tulee sivistyksen koko laajuudessaan joutua kaikkien käytettäväksi Missä luokkajako hävitetään, siellä ei voi olla puhetta kansakouluista ja herrain opistoista. On ollut mentävä paljoa syvemmällekin kuin koulurhengen muuttamiseen. Viisastelevasta, koulustisesta, muistitietojen päähänpänttäilykoulusta oli tehtävä luovan toiminnan työkoulu.

Myöskin kouluikää aikaisemmalle ja koulun ulkopuoliselle valistustoiminnalle, joka tsaarin hallituksen aikana oli kokonaan laiminlyöty, oli laskettava uudet peruskivet. Erittäinkin korkeimpien oppilaitosten muuttamisessa kansan käytettäväksi on kansanvalistuskomisariaatin luova kyky ja tarmo tullut ilmi.

Loppuvedon tekeminen on mahdoton siitäkin syystä, että sivistyksestä ja tieteistä näkyvät tulokset vasta myöhemmin, ja että koulun uudelleen muokkaamiseksi tarvitaan vuosikymmeniä. Kansanvalistuskomisariaatin pääansio on siinä, että tiede on oppineitten ahtaitten kammioitten sitäpuolelta saatu kansan syvien rivien omaisuudeksi. Tiede ei nykyään Venäjällä palvele kourallista rikkaita, vaan on kaikkien työtätekevien yhteisomaisuutena. Kansanvalistuskomisariaatin suuri ansio on siinä, että se on viitoittanut pääsuunnan kansanvalistustoiminnalle, pitäen johtonaan suurten kommunistiopettajain oppia ja lähtökohtana elämän suuria vaatimuksia proletariaatin diktatuurin aikakaudella.

Kaikista vaikeuksista ja seurauksista huolimatta voidaan esittää muutamia rinnakkaisvertailuja. Ensimäisen sivistystilaston mukaan vuodelta 1886 laskettiin Venäjällä olleen lähes 23,000 koulua, joissa oppilaita noin 1,140,000. Koulu-ikäisistä kävi koulua poikia 30 pros. ja tyttöjä 3 pros. Opettajia oli 37,000, joista pappisopettajia 13,000. Kutakin 14 kylää kohti oli keskimäärin yksi koulu, joissa noin 50 oppilasta. Valtion kansansivistysmenot olivat vuonna 1891 23 milj., 1911 28 milj. ja 1916 196 milj. ruplaa. Kutakin Venäjän asukasta kohti tekivät sivistysmenot keskimäärin 44 kopekkaa vuodessa. Samaan aikaan olivat Kanadan menot 6 ruplaa, ts. 14 kertaa suuremmat ja Englannin 4 ½ r., ts. kymmenkertaiset Venäjään verraten. Syyskuun 1 p:nä v. 1917, eli ennen lokakuun vallankumousta oli Venäjän 26 läänissä 38,000 koulua 940 miljoonan r. menoerällä.

Lukuvuonna 17—18, ts. välittömästi itsevaltiuden kukistamisen jälkeen oli 52,000 koulussa oppilaita yli 4 miljoonan. Lukuvuonna 1918—19 oli jo 62,000 koulua ja lukuvuonna 1919—20 laskettiin 88,000 koulussa oppilaiden lukumäärä 5 ½ miljoonaksi.

Kouluikää nuorempia lapsia varten on perustettu 3,600 laitosta, joissa on enemmän kuin 200,000 lasta. Korkeimpia pedagookisia oppilaitoksia oli tsaarivallan aikana 2, Neuvosto-Venäjä on koroittanut luvun 55:een, joissa opiskelee 34,000 henkeä. Lyhytaikaisia opettajain valmistuskursseja toimii tätä nykyä Venäjällä noin 300. Korkeimmissa oppilaitoksissa on vilkas toiminta. Yksimpä Pietarissa on välittömästi opiskelevain oppilaitten lukumäärä 12,000. Samanlainen on suhde muuallakin Venäjällä. Työläisten tiedekunnat toimivat erinomaisesti ja päästävät kohtapuoleen uutta kuuntelija-ainesta korkeimpiin oppilaitoksiin. Siellä tulevat opiskelemaan työläiset ja talonpojat.

Kansanvalistuskomisariaatin saavutukset vapaan valistustoiminnan alalla ovat yhtä suuret. Juuri tätä alaa on kapitalistinen yhteiskunta kohdellut tylysti, vieläpä syvimmän epäluuloisesti. Tietoisuuden levittämistä aikaisten työtätekeväin aivoihin piti tsaarijärjestelmä suurimpana rikoksena. Mutta Neuvosto-Venäjä aivan päinvastoin on kiinnittänyt erikoisesti huomiota pimeyden ja tietämättömyyden poistamiseksi. Kirjastojen, klubien, lukutaidon opettamiskurssien, aikuisten koulujen ja lukusalien tiheä verkko täyttää koko Neuvosto-Tasavallan. Huolimatta paperija kirjapulasta oli kirjastoja vuonna 1919 13,000, mutta v. 1920 jo 27,000.

Mainiona puolena kansanvalistuskomisariaatin toiminnassa on ollut taistelu aikuisten lukutaidottomuuden poistamiseksi. Suuremmoisesta saavutuksesta puhuvat seuraavat numerot: Pietari on kokonaan lopettamaisillaan taistelun. Seuraavana vuonna ei meillä tule löytymään lukutaidotonta. Tsherepovitshin läänissä on opiskellut 58,000 aikuista, Ivanovo Voshnesenskin läänissä 50 tuhatta. Novo-Sybgovissa on koko västö 10-ikävuoteen asti järjestään opetettua.

Tässä lyhyitä piirteitä kansanvalistuskomisariaatin toiminnasta sekä Jokakuun vallankumouksen vaikutuksesta kansanvalistukseen. — Vapaus.

Unkarin työläisten kauhea kidutus

Europalaisissa lehdissä julaistaan kaikilla kielillä seuraava kehotus:

Unkarista saapuu järkyttäviä tietoja. Siellä nääntyy keskitysleirien piikkilanka-aitojen takana, vankilaja kuritushuonemuurien takana vielä tänään tuhansia kommunisteja ja sosialisteja, miehiä, naisia, nuorisoa ja vieläpä lapsiakin. Sadat ovat jo heittäneet henkensä ala-arvoisen ravinnon ja puutteellisesta hoidon, pahoinpitelyn ja räkäkäyksen johdosta ja satoja hirtetään ja ammutaan kuoliaaksi. Turhaan ovat ammattiyhdistysinternationalen ja miljoonat siihen liittyneet työläiset koettaneet Hortyn Unkarin saarrolla vapauttaa vangitut ja turhaan ovat he koettaneet pelastaa kärsiviä. Kärsimykset ovat kasvaneet, kurjuus on tänään suurempi kuin milloinkaan. Vielä elossaolevia odottaa hirveät piinat. Pian alkavan talven täytyy kärjistää heidän kärsimyksiään sietämättömiin saakka. Puute vallitsee riittämättömästä ravinnosta, mutta ennenkaikkea alusvaatteista ja lämpimistä vaateparsista. Liikutettuna rääkättyjen hätähuudosta on Nuoriso-Internationalen toimeenpaneva komitea päättänyt alkaa avustustyön vangittujen hyväksi, kaikissa maissa tullaan kommunististen puolueiden ja nuorisojärjestöjen avulla keräämään vangitulle liinavaatteita, lämpimiä vaateparsia ja rahaa sellaisen hankintaan. Tämä toiminta ei voi, eikä sen tarvitsekaan herättää vain kommunististen ja sosialististen järjestöjen mielenkiintoa, tässä ei ole enää kysymyksessä puolueasia kaikkien, koko ihmiskunnan täytyy kuulla tämä huuto. Me otamme vastaan Nuoriso-Internationalen kehoituksen ja suuntaamme naisille ja miehille puolueeseen ja kansallisuuteen katsomatta tärkeän vetoomuksen avustaa Nuoriso-Internationalen toimintaa kaikin voimin ja varoin.

Miehet ja naiset! Perustakaa kaikissa maissa ja kaikilla paikkakunnilla komiteoita liinavaatteiden, päällysvaatteiden ja raha-avun keruuta varten. Vahvistakaa kehoitustamme liittämällä nimemme tämän julistuksen alle. Tehkää kaikki tuottaakseenne pikaista apua Unkarin vankiloissa viruville nälkäisille ja rääkätyille.

Maxim Gorkij (Venäjä), Max Barthel, Bruno Schölank, Alexander Moissi, Käthe Kollvitz (Saksa); Henriette Roland-Holst (Hollanti); Henry Barbusse (Ranska); Bernard Shaw (Englanti); Martin Andersen-Nexö (Tanska); Ture Nerman (Ruotsi) ja Arvid G. Hansen (Norja).

TUT.

Red Lodge, Mont.

Kaivosmurha. T. k. 21 p:nä tapahtui täällä n.s. "neljännessä mainissa" kaksi eri tapaturmaa, kun 17-vuotias italialainen poika joutui vaunujen alle, saaden silmänräpäyksessä kuoleman ja samana päivänä loukkaantui kaksi muuta miestä. Toiselta katkesi jalka ja toiselta ruhjoutui lihakset käsivarresta hyvin pahoin.

Ikävät joululahjat näillekin perheille. Nykyinen järjestelmä murskaa ja raatelee teollisuudessa lapsetkin, ennenkuin pääsevät edes silhen ikään että voisivat koko miehuudellaan ottaa osaa tuotantoon, kuten tässäkin kävi, kun 17-vuotias joutui menettämään elämänsä. Samalla kertaa työkykyiset miehet ovat nälkälinjoilla, kun lapset raatavat heidän tiloillaan teollisuudessa. Onko tämä järjestelmä oikea?

Itsemurha. Täällä lopetti päivänsä kansalainen Matti Herttiini ampumalla itsensä kuoliaaksi kotonaan, farmilla. Hänellä on farmi täältä lähellä. Syytä itsemurhaan ei tunneta, vaan lienee sen aiheuttanut korpiroju, sillä vainaja oli kovasti juoptellut viime ajat. Hänet haudattiin toisena joulupäivänä täältä Red Lodgesta.

Ollut ja mennyt. Joulu se on sitte taas täälläkin ollut ja mennyt iloineen ja touhuineen. Monella eri tavalla sitä täälläkin vastaan otettiin. Ne, joilla oli syntikuorma liian painavaksi käynyt, saivat taas kuulla suomalaista evankeliumia, sillä suomalainen pappi oikein palvoi *pahalaisen* juonia täällä olevassa kirkossa moneen eri otteeseen. Jotenka sananrieskaa ja hunajaa oli siitä sortista tarjolla yllin kyllin. Ja sitten, jonka kurkua kuivasi, niin viinaa ja "kuunpaistetta" oli varattu kyllämme loppumattomat varastot. Paljon näkyikin juopuneita liikkeellä.

No niin, mitäpä tuosta kuinka kukin joulunsa vietti, mutta olivatpa järjestyneet työläisetkin hommanneet hauskan aattoillan vieton Workers-haalille. Siellä oli joulukuusi, jonka juurelle olivat työläiset kantaneet joululahjansa. Väkeä oli kerääntynyt haali täyteen ja ohjelmaa oli varattu runsaasti. Sitä kai jäi joitakin numeroita esittämättäkin ajan lyhyyden vuoksi. Suurimman osan ohjelmasta suorittivat lapset. Lasten antama ohjelma oli hyvin valikoitua, siinä oli opettavaista ohjelmaa osalta ja toiset numerot pitivät huomoorista hyvän huolen, pitäen aikuiset hilpeällä tuulella. Olipa oikein hauska katsoa kun työläiset lapset pienestä alkaen ovat kiintyneet omiin joukkoihinsa. Heistä voidaan odottaa tulevaisuudessa kunnollisia luokkataistelijoita. Lapsien esitys sujui oikein hyvin. He esittivät kaikki osat niin kuin vanhat taiteilijat. Ilta kului hauskasti, kunnes joulupukki tuli viimein jakamaan lahjat lapsille, lasten suureksi iloksi. Lahjain jaettua lähti kukin kotiaan hilpeällä mielellä joulua vastaan ottamaan.

Postin jakaminen on täällä ollut hirveän kehnoa viime aikoina. Esim. Toveria ei ole välistä saatu moneen aikaan, ja sitte sitä tulee monen viikon numerot samalla kerralla. En tiedä missä vika on, vaan eiköhän siihen ole yhtenä syynä joulukiireet postitoimistossa, mutta huonoa se on joka tapauksessa.

Hauskaa vuoden loppua ja onnellista uutta vuotta kaikille ystäville ja vihamiehille, toivoo

Järven poika.

— **Kansainvälisen** työväenliikkeen aallot käyvät yhä korkeampina. Ne ulottuvat valtaistuimiin saakka ja jo uhkaavat palatseja, joiden muurit vapisevat tulvivasta virrasta. Ja rientävien joukkojen kasvava hätä ja työttömyys on vain kannustin yhä kiivaampaan kamppailuun. — Axel Danielson.

— **Kevytmielisen** naisen boudoirissa, naisten huoneessa, saattaa tavata vaikka kuinka paljon enemmän kunniallisuutta kuin jonkun pankkiirin liikekonttorissa. — Heinrich Heine.